

Svar på Remiss av Yrkesvuxutredningens betänkande, Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16)

Sammanfattning

Region Gävleborg har tagit del av utredningen och är överlag positiv till utredningens förslag.

I detta remissvar lämnas synpunkter på följande områden:

- 3. En ny yrkesskola för vuxna
- 5. Ett mer långsiktigt och mer flexibelt statsbidrag för yrkesutbildning inom Komvux
- 7. Det behövs bättre förutsättningar att snabbt möta nya stora utbildningsbehov
- 8. Elevers tillgång till stöd i Komvux
- 11. Prövning inom Komvux och gymnasieskolan

Kommentarer

3. En ny yrkesskola för vuxna

Region Gävleborg ser vissa risker med förslagen om en ny yrkesskola för vuxna. I förslaget står att yrkesskolan ska bidra till att bredda utbudet av yrkesutbildning för vuxna regionalt utöver att det ska bidra till den nationella kompetensförsörjningen. Region Gävleborg, som regionalt utvecklingsansvarig, anser att den regionala kompetensförsörjningen bör vara central när yrkesskoleutbildningar beviljas av Myndigheten för Yrkehögskola (MYH). Utifrån att den geografiska rörligheten för personer med gymnasial utbildning generellt är mindre än för personer med högre utbildning bör en prioritering utifrån den regionala arbetsmarknaden vara mer relevant.

Vidare föreslår utredningen att skolväsendets representant i en ledningsgrupp för en yrkesskoleutbildning ska säkerställa att det inte sker konkurrens med andra utbildningsformer. Som regionalt utvecklingsansvarig anser Region Gävleborg att bedömningen kommer för sent i processen. Region Gävleborg ser att det inte bara finns risk för konkurrens om sökande till olika utbildningsformer utan även risk för konkurrens om olika former av praktik (APL/LIA/m.m) samt konkurrens om yrkeslärare. MYH bör innan beslut om yrkesskoleutbildning i ett visst geografiskt område samråda med regionalt utvecklingsansvarig om risk föreligger för konkurrens med andra utbildningsformer.

Ett ytterligare medskick som Region Gävleborg vill göra är att MYH bevakar jämställdhetsperspektivet när beslut om utbildningar inom yrkesskola fattas. Utredningen lyfter några exempel på yrkesområden som kan vara aktuella (s.143) och dessa är överlag mansdominerade yrkesområden. Även i pilotomgången, som

MYH redan har beslutat om, handlar det till stora del om utbildningar inom yrkesområden som är mansdominerade. En möjlig konsekvens av att yrkesskoleutbildning främst riktar sig mot mansdominerade yrken är att fler män än kvinnor kan finansiera sina studier med omställningsstudiestödet.

5. Ett mer långsiktigt och mer flexibelt statsbidrag för yrkesutbildning inom Komvux

Det tydliggörs inte i utredningen hur fördelningen mellan grund- och tilläggsbidraget kommer att se ut i praktiken vilket omöjliggör för Region Gävleborg att ställa sig bakom utredningens förslag i sin helhet. Utifrån Gävleborgs läns stora utbildningsbehov, både utifrån behoven på arbetsmarknaden, den relativt höga arbetslösheten och den låga utbildningsnivån, är det av särskild vikt att det finns tillräckligt med medel att söka för tilläggsbidraget.

Region Gävleborg uppmärksammar att skrivningen om att utbud av gymnasial yrkesutbildning via kommunal vuxenutbildning ska samordnas med regionalt utvecklingsansvarig inte längre finns med i den föreslagna nya förordningen om statsbidrag för yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning. Region Gävleborg noterar vidare att regionalt utvecklingsansvariga sedan 2022 ska fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. Samtidigt har Skolverket fått i uppdrag att ta fram planeringsunderlag som ska ligga till grund för dimensioneringen av gymnasial utbildning. I dag är det dock inte formellt reglerat hur regionalt utvecklingsansvarigas bedömningar av kompetensbehoven ska tas hand om av Skolverket. Region Gävleborg bedömer det som problematiskt att skrivningen om att utbudet ska samordnas med regionalt utvecklingsansvarig inte ersätts med ett förtydligande av regionalt utvecklingsansvarigas roll i dimensioneringen av yrkesutbildning på gymnasial nivå via ungdomsgymnasiet, kommunal vuxenutbildning och yrkesskola.

7. Det behövs bättre förutsättningar att snabbt möta nya stora utbildningsbehov

Region Gävleborg bedömer att yrkesskola i vissa fall kan vara mer ändamålsenlig än yrkesutbildning via kommunal vuxenutbildning. Utredningen har konstaterat att ett problem inom kommunal vuxenutbildning är flexibiliteten. Utifrån erfarenhet i vårt län finns exempel på utbildningsbehov kopplat till en etablering som inte rymdes ändamålsenligt inom befintliga läroplaner. I det fallet skulle yrkesskola ha varit ett bättre alternativ. Däremot är kommunal vuxenutbildning ett bra alternativ om det handlar om att öka volymer på befintliga utbildningar. Därför föreslår Region Gävleborg ett tredje alternativ där regeringen från fall till fall, utifrån samråd med regionalt utvecklingsansvarig, beslutar vilken eller vilka skolformer som är mest lämpad för den situation som har uppstått.

8. Elevers tillgång till stöd i Komvux

Region Gävleborg bedömer att utredningens förslag, när det gäller elevers tillgång till stöd inom kommunal vuxenutbildning, inte går tillräckligt långt. I dagsläget sker många avhopp från kommunal vuxenutbildning i länet. Målgruppen för kommunal vuxenutbildning i Gävleborg är i många fall i behov av stöd. Det är dock inte endast specialpedagogiska insatser som behövs utan även exempelvis psykosociala insatser. De socioekonomiska konsekvenserna av att många inte klarar sina studier på kommunal vuxenutbildning överstiger vida kostnaderna för införandet av sådana stödinsatser.

11. Prövning inom Komvux och gymnasieskolan

Region Gävleborg noterar att utredningen föreslår att rektor för kommunal vuxenutbildning ska kunna sätta betyget E efter validering utan prövning. Region Gävleborg motsätter sig förslaget. Prövning ska vara en integrerad del av validering. Därmed ska det inte finnas situationer där validering utan prövning har genomförts och behovet av att kunna sätta betyget E efter validering utan prövning ska inte förekomma.

Övriga synpunkter

Kopplat till validering uppmärksammar Region Gävleborg att utredningen föreslår att MYH kan behöva anpassa statsbidrag till en utbildningsanordnare om en studerande har validerat delar av en utbildning. Vidare noterar Region Gävleborg att utredningen inte tar upp statsbidrag för validerade poäng inom kommunal vuxenutbildning. Ett hinder för att validering ska genomföras i större utsträckning är att finansieringen av validerade poäng är betydligt lägre än studerade poäng vilket skapar negativa ekonomiska incitament kopplat till validering. Region Gävleborg bedömer att validerade poäng och studerade poäng ska vara likvärdiga inom både yrkesskola och kommunal vuxenutbildning.

I detta sammanhang vill Region Gävleborg även lyfta behovet av att skapa möjligheter till omvandling av intyg från folkhögskola till betyg inom kommunal vuxenutbildning. Idag är prövning eller validering det enda sättet att omvandla intyg från folkhögskolan till betyg inom kommunal vuxenutbildning. Utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv vore det önskvärt att omvandling inte alltid skulle kräva validering eller prövning. Därför bedömer Region Gävleborg att det borde utredas.

Kultur och kompetensnämnden

Frida Stål
Ordförande
Kultur- och kompetensnämnden

Jan-Olof Friman
Förvaltningschef
Kultur- och kompetensförvaltningen